

Asia: VN/15267/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaisten sijoitusten seurannasta ja lupamenettelyistä

Lausunnonantajan lausunto

1. 1 § Lain tarkoitus

-

2. 2 § Määritelmät

-

3. 3 § Seurannan kohteet

-

4. 4 § Uutta liiketoimintaa luovat sijoitukset seurannan kohteina

-

5. 5 § Luvan hakeminen

-

6. 6 § Omistusosuuksien tarkastelupisteet

-

7. 7 § Ääniosuuden laskeminen osakeyhtiössä

-

8. 8 § Lupamenettely ja lupaviranomaiset

-

9. 9 § Ehtojen asettaminen

-

10. 10 § Asian raukeaminen

-

11. 11 § Poikkeus luvan hakemisvelvollisuudesta

-

12. 12 § Luvan myöntämättä jättäminen

-

13. 13 § Lupaviranomaisten tiedonsaantioikeudet

-

14. 14 § Tietojenantovelvollisuus

-

15. 15 § Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen viranomaiselle

-

16. 16 § Lain kiertäminen

-

17. 17 § Menettely lain laiminlyönnin tapahtuessa

-

18. 18 § Uhkasakko

-

19. 19 § Seuraamusmaksu

-

20. 20 § Seuraamusmaksun määrääminen

-

21. 21 § Seuraamusmaksulautakunta

-

22. 22 § Seuraamusmaksun määrän kokonaisarviointi

-

23. 23 § Seuraamusmaksun määrä

-

24. 24 § Seuraamusmaksun täytäntöönpano

-

25. 5 luku Erinäiset säännökset

-

26. Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

-

27. Muu asia, jonka haluatte tuoda työryhmän tietoon

Turvallisuuskomitean sihteeristö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto.

Yleistä

- Turvallisuuskomitean sihteeristö on tarkastellut esitysluonnosta kokonaisturvallisuuden ja Yhteiskunnan turvallisuusstrategian (YTS) näkökulmasta ja katsoo, että esitysluonnos on YTS:n suuntainen.
- Yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisessa kokonaisturvallisuuden toimintamallissa yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan laajasti eri tahojen yhteistoimintana. Olennainen osa tätä toimintaa on ennakointi ja yhteinen tilanneymmärrys. Esitysluonnos toteuttaa osaltaan tätä tarvetta.

Esteellisyys

- Lakiesityksen jatkovalmistelussa voitaisiin kiinnittää huomiota esteellisyyteen liittyviin näkökulmiin Huoltovarmuuskeskuksen nykyisten tehtävien ja ehdotettavien uusien tehtävien kannalta. Huhtikuun 1. päivänä 2026 voimaan tullessa huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetussa laissa (107/2026, jäljempänä huoltovarmuuslaki) selkeytettiin Huoltovarmuuskeskuksen asema ja tehtävät valtion viranomaisena. Huoltovarmuuslain mukaiset tehtävät eriävät luonteeltaan ehdotetun sijoituslupalain mukaisista tehtävistä, jolloin lakien mukaisten tehtäväkenttien väliin voi jäädä jännitteitä.
- Hallintolain 27 §:ssä säädetään virkamiehen esteellisyydestä. Esteellisyyssperusteista säädetään hallintolain 28 §:ssä. Huomiota kiinnitetään ehdotetun sijoituslupalain ja huoltovarmuuslain tehtäväkenttien kannalta hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdan esteellisyyssperusteeseen eli ns. yleisjääviin, jonka mukaan virkamies on esteellinen, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.
- Hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohta täydentää muita pykälässä mainittuja esteellisyyssperusteita. Lainkohdan tapauksessa kyse on siitä, miltä toiminta näyttää ulospäin ja voiko ulkopuolinen taho perustellusti epäillä virkahenkilön puolueettomuutta ja miten ulkopuolinen taho näkee päätöksenteon neutraalisuuden ja puolueettomuuden, kun otetaan huomioon Huoltovarmuuskeskuksen muut lakisääteiset tehtävät ja rooli virkahenkilön työnantajana. Pelkkä virkasuhde ei sinänsä yleensä muodosta esteellisyyttä. Huoltovarmuuskeskuksella työnantajana voi kuitenkin olla sidonnaisuuksia muihin intressitahoihin ottaen huomioon, että Huoltovarmuuskeskus

tekee aktiivisesti yhteistyötä viranomaisten ja elinkeinoelämän kanssa sekä toimii kansainvälisissä yhteyksissä.

- Suuntaus on ollut keskittää lupamenettelyitä virastotasolle, esimerkiksi uudelle lupa- ja valvontavirastolle, joka hoitaa erikseen säädettyjä lupa-, valvonta-, rekisteröinti-, toimeenpano-, ja ohjaustehtäviä sekä yleisen edun valvontaa.
- Esitysluonnoksessa todetaan, että perustuslain 119 § sallii laajan harkintavallan valtionhallinnon sisäisissä järjestelyissä, ja että valtionhallinnon sisäinen tehtävien jako työ- ja elinkeinoministeriön ja Huoltovarmuuskeskuksen kesken on valtiosääntöoikeudellisesti mahdollinen. Jatkovalmistelussa voisi olla hyvä vielä kiinnittää huomiota ennakoivasti edellä esiin tulleeseen esteellisyyšnäkökulmaan.

Korvala Petteri
Turvallisuuskomitean sihteeristö

Hakala Johanna
Turvallisuuskomitean sihteeristö